

Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia” ustanowiło dzień 15 marca Dniem Edukacji Prawnej. W tym dniu, w bieżącym roku po raz pierwszy, w wielu sądach w Polsce odbyły się spotkania sędziów z młodzieżą. Uczniowie mieli okazję odwiedzić budynki sądów, poznać podstawowe zagadnienia dotyczące wymiaru sprawiedliwości, systemu prawa oraz pracy sędziego. Akcja miała, w zależności od inicjatywy uczestniczących w niej sędziów, zróżnicowany charakter. W niektórych sądach w Polsce odbyły się nawet inscenizowane rozprawy, gdzie indziej uczniowie przyglądali się autentycznym rozprawom karnym jako publiczność, wreszcie brali udział w prezentacjach czy prelekcjach, mieli również możliwość zadania sędziom pytań. Niekiedy obchody tego dnia były związane z wizytą sędziego w szkole i udziałem w lekcji.

Jak wskazuje doświadczenie tego roku, jak i lat minionych, szeroko pojęta edukacja prawna jest niezmiernie potrzebna, i to nie tyle w zakresie zaznajamiania z podstawowymi instytucjami prawa czy procedurami, ile nawet w zakresie osvajania z budzącymi w pierwszym kontakcie lęk budynkami sądów i salami rozpraw. Zauważyć także należy, że jedną z naczelnych zasad większości procesów jest ich jawność, a sądy powinny dla podlegać kontroli społecznej. Niestety, społeczeństwo nie zdaje sobie sprawy ze swych uprawnień - możliwości wejścia jako publiczność na prawie każdą rozprawę. Tymczasem obycie przydaje się, gdy obywatela spotyka konieczność wizyty w sądzie czy to we własnej sprawie, czy to w charakterze świadka.

Sędziowie zdają sobie także sprawę, że niezbędne jest zerwanie z wizerunkiem sądu, jako nieprzyjaznej człowiekowi twierdzy i z obrazem sędziego, jako chłodnego, oderwanego od rzeczywistości profesjonalisty, odległego od problemów i emocji zwykłego człowieka. Konieczne jest też przybliżenie ludziom aktualnych warunków pracy sądów czy obalenie szkodliwych mitów o wymiarze sprawiedliwości i sędziach. Negatywny wizerunek sądów wynika bowiem najczęściej z niewiedzy i fałszywych stereotypowych przekonań.

Po raz pierwszy, dzięki staraniom Stowarzyszenia, działania edukacyjne sędziów znalazły tak szeroki ogólnopolski medialny wydźwięk. „Iustitia” przygotowała nawet specjalny plakat, z rysunkiem sędziego Arkadiusza Krupy, którego satyryczne dzieła o tematyce związanej z wymiarem sprawiedliwości, ukazują się od lat nie tylko w Internecie, ale i wysokonakładowej prasie. Podkreślić należy, że akcja była dobrowolna i spontaniczna, o charakterze oddolnym, a działania nie były przygotowywane na długo wcześniej, co tym bardziej pozwala docenić jej rozmiar.

Również wielkopolscy sędziowie, zarówno członkowie Stowarzyszenia, jak i niezrzeszeni, postanowili włączyć się w tę jakże niezbędną aktywność. Podkreślić przy tym należy, że czynią to indywidualnie już od lat, dostrzegając swą powinność płynącą ze sprawowanej funkcji; wymienienie wszystkich sędziów realizujących działania edukacyjne przekraczałoby ramy niniejszej informacji, a także byłoby niemożliwe, gdyż narażało na zarzut pominięcia osób, co do których autorka nie posiada wiedzy.

Akcja w ramach Dnia Edukacji Prawnej 15 marca 2017 r. w okręgu poznańskim miała rozmaity charakter. Zajęcia z młodzieżą szkolną odbyły się w sądach rejonowych w Gostyniu

(prezes SSR Leszek Antkowiak), Nowym Tomyślu (prezes SSR Marcin Grabowski) Szamotułach (SSR Paweł Legawiec, SSR Arkadiusz Rybarczyk) oraz we Wrześni (wizyta uczniów liceum oraz technikum na rozprawie i prelekcja - SSR Marcin Przybylski i SSR Anna Begier). Natomiast SSR Joanna Hejduk z okazji tego dnia, w kontynuacji wcześniej prowadzonych lekcji, przekazała nieodpłatnie uczniom Liceum Ogólnokształcącego w Pile podręczniki „Apteczka Prawna – Lex bez łez”, z puli egzemplarzy będących w dyspozycji SSP „Iustitia”.

Najbardziej spektakularny - z uwagi na skalę - charakter miał Dzień Edukacji Prawnej w Sądzie Rejonowym Poznań - Stare Miasto w Poznaniu oraz w Sądzie Rejonowym - Poznań Nowe Miasto i Wilda. Uczniowie odwiedzili dwa budynki - przy ul. Młyńskiej i przy Alejach Marcinkowskiego, gdzie mieli okazję zobaczyć największe sale rozpraw (odpowiednio - nr 1 i nr 100), a także Niebieski Pokój, areszt sądowy oraz obejrzeć slajdy o systemie wymiaru sprawiedliwości i systemie prawa, prezentowane przez SSR Monikę Frąckowiak. Młodzież oprowadzali i edukowali, także odpowiadając na rozmaite pytania, między innymi sędziowie: Monika Frąckowiak, Małgorzata Grzegorzczak - Pomin, Marek Jaskulski (godzinne wycieczki „Śladem pisma procesowego” oraz „Szkic historii, struktura, właściwość, zadania, pracownicy i sędziowie Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu”), prezes Łukasz Kalawski, prezes Ewa Nerga - Kujawa, Bartłomiej Przymusiński, Małgorzata Rozmiarok - Brzezińska, a także asystenci sędziów - Katarzyna Dolata i Monika Jeran.

W okolicach dnia 15 marca 2017 r., tytułem Dnia Edukacji Prawnej, spotkania z uczniami przeprowadzili także sędziowie Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu - Monika Pac - Walasik, Agata Trzcńska i Samanta Wierzbicka, przy czym podkreślić należy, że wyżej wymienieni sędziowie, a także inni sędziowie tego Sądu prowadzą systematyczne zajęcia z młodzieżą.

W związku z Dniem Edukacji Prawnej, a także w ramach nawiązanej przez SSP „Iustitia” Oddział Wielkopolski współpracy z Urzędem Miasta Poznania, odbyły się lub odbędą zajęcia sędziów w dziesięciu szkołach średnich, które zgłosiły zapotrzebowanie (Zespół Szkół Ekonomicznych, Zespół Szkół Zawodowych nr 6 im. Lelewela, Zespół Szkół Budowlano - Drzewnych, Zespół Szkół Elektrycznych, Zespół Szkół Samochodowych, Zespół Szkół Łączności, II LO, XII LO, XVI LO, XX LO). W akcję tę włączyli się sędziowie sądów rejonowych: Beata Bukowska, Monika Frąckowiak, Marek Jaskulski, Renata Kościjańska, Filip Polak, Dominik Redliński, Wojciech Wieczorkowski, Samanta Wierzbicka oraz sędzia Sądu Okręgowego w Poznaniu Piotr Marciniak. Na zakończenie tej akcji planowane jest przekazanie uczniom podręczników „Apteczka Prawna - Lex bez łez”, opracowanych przez Oddział Śląski SSP „Iustitia” we współpracy z sędziami z innych części Polski.

Wskazać również należy, że przez sędziów edukowana jest nie tylko młodzież, ale i seniorzy - systematyczne działania we współpracy z Centrum Inicjatyw Senioralnych prowadzi w tym zakresie SSR w stanie spoczynku Genowefa Pietraszewska.

Wydaje się, że tylko stała, systematyczna praca u podstaw jest w stanie wywrzeć pozytywne efekty - zbliżenie sądów do obywateli, wzrost świadomości prawnej społeczeństwa i wzrost

zaufania do sądów. Miejmy nadzieję, że nie tylko Dzień Edukacji Prawnej będzie okazją do spotkań, ale i europejski Dzień Wymiaru Sprawiedliwości, obchodzony corocznie 23 maja, ale także każdy dzień roku. Zachęcamy każdego z sędziów do włączenia się w działania edukacyjne, choćby w wymiarze jednej godziny rocznie. Kropla drąży skałę.

SSR Anna Begier